

Dalende instroom MBO en HBO

*Beroepsonderwijs;
urgenter dan ooit*

pagina 3

Werkagenda MBO

pagina 10

- 3 Van de voorzitter
- 4 CAO-onderhandelingen, ChatGPT en meer over mobieltjes
- 6 Kort MBO-Nieuws
- 8 Het platform en de werkagenda mbo
- 10 Studiedag.....traditie in het onderwijs!?
- 12 Komende jaren dalende instroom mbo en hbo en stijgende instroom universiteiten
- 16 Kort nieuws uit het hbo
- 20 De hbo-vacature schandpaal
- 22 Problemen in de meterkast
- 24 Vanuit de onderhandelaarspraktijk: Lentiz en de SCOOL Opleidingsschool
- 26 Nieuws uit de protestants christelijke vereniging: Scholen als bouwplaats van de samenleving
- 28 Uit de sectie OOP: Nieuw begin, of begin van het einde..?
- 30 Uit het VDL-bestuur: Mestregels, stikstof en dierenwelzijn

LEGE PAGINA LEGE PAGINA

DE: OPROEP ACHTERZIJDE: OPROEP

BOde
18e jaargang, nummer 1, 25 februari 2023

Dit tijdschrift is een intern informatie-orgaan van BO.
ISSN-1872-0552

Eindredacteur
Eelco Roffel
p.a. Postbus 295, 4100 AG Culemborg
email@bo moet nog worden aangemaakt
06 28639205

Advertenties
info@bo.nl

Vormgeving en illustraties
álleburen ontwerp bureau
alleburen.nl

Druk
Drukkerij Knoops B.V.
077-351 61 16 / info@drukkerijknoops.nl

BO
Vakbond voor het beroepsonderwijs en vo

Postbus 295, 4100 AG Culemborg
0345 – 531931
info@bo.nl
www.bo.nl

Bezoekadres
Parallelweg West 15B, 4104 AX Culemborg

Afdeling Juridische Zaken
0345-533731 / info@bo.nl
Individuele rechtspositionele bijstand wordt verleend
conform het Reglement Rechtsbijstand

Redactionele artikelen en artikelen onder naam vallen buiten de
verantwoordelijkheid van BO. Mededelingen van het hoofdbestuur
of een bestuur van een sector, sectie of afdeling, alsmede artikelen
onder naam vallen buiten de verantwoordelijkheid van de redactie.

Urgenter dan ooit

*Het beroepsonderwijs krijgt op dit moment
– volkomen terecht – de volle aandacht
van de publieke opinie en de politiek.*

door: Sense de Groot, voorzitter BO

We worden allemaal geconfronteerd met het tekort aan
vakmensen. Projecten in huisvesting en energietransitie
lopen hierdoor spaak.

Onderwijs is van cruciaal belang voor ons land. En dus is
het cruciaal dat wordt geïnvesteerd in de mensen die dat
onderwijs dragen.

Het bestaansrecht van de UNIENFTO wordt hierdoor
sterker onderstreept:
*de vakbond die zich sterk maakt voor allen die werkzaam
zijn in het beroepsonderwijs.*
Beroepsonderwijs in de volle breedte: van vmbo, mbo tot
en met hbo.

Wij zorgen voor goede arbeidsvoorwaarden, effectieve
belangenbehartiging en professionele ruimte, zeggen-
schap binnen de instellingen voor beroepsonderwijs.
Om de huidige urgentie kracht bij te zetten nemen we
afscheid van de naam UNIENFTO.

*De vakbond die zich
sterk maakt voor allen
die werkzaam zijn
in het beroepsonderwijs.*

BO! Dat wordt onze nieuwe naam.

BO staat voor Beroepsonderwijsbond.
Maar BO is vooral de naam die onze *drive* verwoordt.
Kort, krachtig, no nonsens. Aansluitend op de urgentie.

BO staat voor de bond die zich hard maakt voor de
collectieve en de individuele belangen van de
medewerkers in het vmbo, het mbo en het hbo.

CAO-onderhandelingen, ChatGPT en meer over mobieltjes

In mijn vorige column maakte ik me druk over de last en stress die docenten hebben van de mobiele telefoons in de klas. Deze staan de hele dag aan en worden voor van alles en nog wat door de studenten gebruikt en ze leiden sterk af van het onderwijsproces.

door: Hans Lombarts

Meer over de mobieltjes

Ik ga er maar niet van uit dat half Nederland ons vakbondsblad hierover heeft gelezen, zou wel moeten, maar ineens heeft iedereen het erover: Arjan Lubach, OP1, de Tweede Kamer, De Gelderlander, de bekende docent Ton van Haperen enzovoort. Grosso modo vindt men dat de mobieltjes het lesproces verstoren, de student afleiden en dat het permanente druk geeft voor docenten. *Right*. Lessen beginnen vaak met: Petjes af, oortjes uit en jassen uit en dan nog.... mobieltjes in de tas. Als dat al lukt, ben je snel 5 tot 10 minuten lestijd verder.

Minister Dijkgraaf vond aanvankelijk dat de scholen maar zelf moesten kijken hoe om te gaan met de mobieltjes. Nu is weer gevraagd naar een nieuwe reactie van Minister Dijkgraaf en of het toch niet mogelijk is om de mobieltjes, net als in Frankrijk, in de klas of zelfs op school te verbieden. Hij gaat er opnieuw naar kijken. Los van de stress en het tijdverlies bij de docenten aan lestijd voor de studenten is de telefoon/sociale media verslaving onder jongeren een groot probleem. Een verbod op die mobieltjes betekent enige uren zonder. Het draagt bij aan "onthoudingsuren"

waarin je les kunt volgen en mondeling(dat kan echt) kunt communiceren met de docent en andere studenten. En... *Kahoot!* met de klas missen we dan maar. Belangrijke vakleer websites kunnen ook anders en meer gecontroleerd gevolgd worden door de student. Een kamerlid van een regeringspartij vergeleek een mobieltjes verbod met het verbieden van kladpapier. Kladpapier is niet interactief, niet verslavend en heel nuttig. De vergelijking gaat geheel mank.

En dan hebben we nu iets geheel nieuws: ChatGPT

ChatGPT heeft in korte tijd veel gebruikers getrokken door op basis van kunstmatige intelligentie goed leesbare teksten over van alles te produceren. Iedere tekst is anders, dus geen plagiaat en het taalgebruik schijnt ook goed te zijn. Op zich een mooie uitvinding en ontwikkeling. Maar hoe weet je in de toekomst als docent of het werkstuk of de scriptie et cetera echt door de student zelf is gemaakt in een lerend creatief proces. Zelf zou ik als docent bij een erg goede tekst eerst vragen of de student dit zelf heeft geschreven en dat noteren. En dan op een ander tijdstip een iets makkelijkere opdracht verstrekken qua tekst, die ter plekke en zonder telefoon (of anderszins) door de student moet worden gemaakt in het bijzijn van de docent

Telt deze tekst ook mee voor mijn cijfer meneer? Zeker!!

Als er dan grote kwaliteitsverschillen blijken, moet je toch echt gaan twijfelen over de oorsprong van de eerste tekst van de student.

*Het slimste is volgens mij
om toch echt gewoon lid
te worden van de vakbond
in je sector, bijvoorbeeld
BO voor het mbo.*

CAO, staking en meer

In vele sectoren lopen nu cao-onderhandelingen. Ook wij (BO) spreken over de inzet bij hbo en mbo. Steeds blijkt, ook in het mbo-onderwijs, dat werkdruk een groot probleem is in relatie tot de taken die gedaan moeten worden en dat het eigen besteedbare inkomen achteruit gaat, nu er zoveel inflatie is en de kosten van energie, boodschappen enz. maar blijven stijgen. Ik verbaasde me erover dat ik op diverse tv-kanalen hoorde dat men vond dat er in Nederland nu zoveel gestaakt wordt. Al jaren is Nederland een land waar in vergelijking met zeer veel andere landen, bijvoorbeeld Frankrijk, België en Duitsland, juist weinig(!) wordt gestaakt. Daarom zitten wij nu op 67 jaar en 10 maanden voordat we met pensioen gaan en pogen 2 miljoen stakers in Frankrijk te voorkomen dat de pensioenleeftijd naar 64 jaar gaat. Ik wens de cao-onderhandelaars succes in deze moeilijke tijden.

Gewoon lid worden!

Iedere keer benaderen personen of teams of scholen ons met vragen over salarisinschaling, fusie, heroriëntatie van de gehele organisatie (nieuw compleet CvB dus....), omvang van de werkinzet, wat is nu redelijk, wat staat hierover in de cao, moeten wij hier verplicht aan meewerken en of iets nu wel of niet mag. Wij pogen daar de goede antwoorden op te geven. Het slimste is volgens mij om toch echt gewoon lid te worden van de vakbond in je sector, bijvoorbeeld BO voor het mbo. Dat is niet eng en duizenden andere personen in Nederland, in alle sectoren, zijn ook lid geworden van een vakbond en het is in deze roerige tijden weer stijgend. Samen kun je meer bereiken en word je als branche meer serieus genomen. Niet alleen met applaus omdat beroepsonderwijs belangrijk is en we hebben vakmensen nodig maar ook qua rechtspositie of loon voor jezelf en je collega's. Je hebt ook echt meer invloed en leert collega's kennen. Doen dus.

Leven Lang Ontwikkelen en STAP

In een eerdere uitgave van dit tijdschrift, schreef ik al over de STAP-regeling die nu - na toevoeging van 125 miljoen extra - in totaal 325 miljoen euro bevat. In het kader van Leven Lang Ontwikkelen, kan er tot 1.000 euro subsidie worden aangevraagd per persoon. Afgelopen jaar deden er 200.000 mensen aan mee waarvan de helft uit het MBO. Naast de vele relevante opleidingen die aangeboden werden, is gebleken dat er ook misbruik van de regeling werd gemaakt middels het aanbieden van minder of helemaal niet relevante opleidingen. De regeling wordt nu strenger. Gedacht wordt onder andere om meer te focus- sen op opleidingen voor branches met arbeidsmarktte- korten en ook wordt het begrip „leerrechten” toegevoegd.

Vervolg Taskforce Doelmatigheid

Deze Taskforce is ingesteld door Samenwerkings- organisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB). Ze staat onder leiding van voormalig minister Lodewijk Asscher en onderzoekt, inclusief aanbevelingen, hoe jongeren gestimuleerd kunnen worden om te kiezen voor beroepsopleidingen waar de maatschappij behoefte aan heeft. Op hoofdlijnen is huidig minister Dijkgraaf het eens met de Taskforce maar hij neemt veel van de echt sturende aanbevelingen niet over of slechts deels. Zo is hij het eens dat scholen en bedrijfsleven per regio afspraken moeten maken en zich moeten focussen op „kansrijk opleiden”, zoals bijvoorbeeld zorg en techniek en eventueel moeten minderen of stoppen met andere opleidingen. Maar... lager lesgeld voor kansrijke opleidingen of numerus fixus voor de nu minder relevante opleidingen, wil de minister echter niet.

Nieuwe Keuzegids MBO

Jaarlijks komt de keuzegids MBO uit. Deze werd vaak gelezen om info over de scholen te verkrijgen maar ook gebruikt als een ranglijst met betrekking tot de kwaliteit van opleidingen. Veel van de gegevens werden daarvoor gehaald uit de JOB-monitor (het landelijke student- tevredenheids-onderzoek in het mbo). Het JOB geeft daar geen toestemming meer voor want zij vindt dat oneigenlijk gebruik. De nieuwe keuzegids MBO geeft nog steeds veel info over de scholen echter zonder oordelen of ranglijsten.

Digitaliseringsimpuls Onderwijs

Lodewijk Asscher is de nieuwe voorzitter van dit achtjarige programma voor MBO en HBO en WO. Het programma heeft 3 hoofddoelen:

- Verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs
- De adaptiviteit van het onderwijs verbeteren
- De digitale vaardigheden van docenten en studenten verbeteren (zowel de functionele vaardigheden als de kritische digitale vaardigheden)

SURF is de penvoerder van dit programma.

Minister Dijkgraaf en het mbo

Samen met diverse stakeholders - maar zonder de onderwijsvakbonden - werd in 2022 de Werkagenda mbo opgesteld. Veel geld en veel plannen voor het mbo. Deze is nog niet getekend. In de werkagenda worden afspraken gemaakt met de betrokkenen over de besteding van het extra geld voor het mbo. Ook kunnen de scholen een kwaliteitsplan maken. Als het ministerie dat goedkeurt, ontvangen de scholen de kwaliteitsgelden.

- De minister wil af van het denken in hoger en lager onderwijs. Het is duidelijk dat er enorme behoefte is aan mbo'ers. Nog dit jaar komt de minister met een “Toekomstverkenning beroepsonderwijs”.
- Er komt dit jaar ook een beleidsdocument over leven lang ontwikkelen. Het wordt zowel een toekomstvisie als een actieplan. Het beleidsdocument wordt opge- steld samen met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Het extra geld voor leerrechten is toegevoegd aan het STAP-budget.
- In het mbo wordt er momenteel gewerkt met een vaste kwalificatiestructuur. De minister bekijkt of de huidige kwalificatiestructuur mbo nog past bij deze tijd van snelle veranderingen en het streven naar flexibiliteit en responsief onderwijs. Nog dit jaar zal er hierover een toekomstvisie verschijnen.
- In Europa wordt het *European Qualification Frame- work* (EQF) gehanteerd. Het is de bedoeling dat binnen afzienbare tijd ook voor alle Nederlandse onderwijsdiploma's dat niveau wordt aangegeven. Dat zal dan het NLQF-niveau worden. Bijvoorbeeld NLQF-4 (mbo-4) Een wetvoorstel hierover is nu in de consultatieronde.
- In het mbo geldt nu een bindend studieadvies. Velen in den lande willen daarvan af. Het bindend studie- advies wordt nu geëvalueerd. Nog dit jaar komt de minister met een standpunt hierover.
- Er komt een oriëntatieprogramma voor jongeren die nog niet weten welke mbo-studie, liefst met een goed arbeidsmarktperspectief, ze willen volgen. Ook wordt er gekeken naar de mogelijkheden van een tussenjaar.
- De minister wil het burgerschapsonderwijs in het mbo herijken. Een expertgroep werkt nu aan een advies. Nog dit jaar komt de minister met een reactie op het advies en eventuele stappen. De bedoeling is het burgerschapsonderwijs op alle scholen op niveau te krijgen.
- Er wordt ook gekeken, nog dit jaar, naar de basis- vaardigheden in het mbo. De kernvraag betreft de vakken Nederlands, rekenen en burgerschap en of er daarvoor al dan niet een verplichting komt om alleen te werken met bevoegde docenten.

Cultuurbudget voor mbo-studenten

Minister Dijkgraaf en staatssecretaris Uslu van Cultuur en Media, stellen 5 miljoen euro beschikbaar voor het mbo-cultuurbudget. Mbo-scholen met een mbo-cultuur- kaart (er zijn ruim 1200 culturele instellingen aangesloten bij de cultuurkaart) kunnen er gebruik van maken. Op elke mbo-cultuurkaart voor een student komt 10,25 euro te staan. Veel mbo-opleidingen en sommige gemeenten hebben aangegeven dat bedrag te verdub- belen. Het is de bedoeling dat studenten zoveel mogelijk klassikaal culturele activiteiten ondernemen, bijvoorbeeld in het kader van burgerschapsonderwijs. De studenten zien en ervaren zo, zonder veel drempels, nieuwe dingen en ontwikkelen zich breed.

Het platform en de werkagenda mbo

Ondernemingsraden in het mbo moeten de komende tijd extra alert zijn en gebruik maken van hun recht op instemming met betrekking tot de plannen voor het carrièreperspectief die eraan komen als uitvloeisel van de Werkagenda mbo.

Het Platform Medezeggenschap MBO zal tijdens de jaarvergadering op 23 maart te Soesterberg uitgebreid aandacht besteden aan de Werkagenda en nader ingaan op de plannen voor het carrièreperspectief. De rol die de ondernemingsraden spelen zal daarbij natuurlijk centraal staan.

Uitgangspunt is dat onderwijsteams en studenten de kwaliteit van het mbo gestalte geven.

Waar gaat het om?

Op 20 oktober 2022 presenteerde minister Dijkgraaf in zijn brief aan de Tweede Kamer de inzet voor de Werkagenda mbo. Er worden de komende jaren vele miljarden geïnvesteerd in het mbo. Met de nodige impulsen en financiële middelen moet de Werkagenda een aanzet zijn tot kansengelijkheid, verbeterde aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en onderwijs voor de toekomst. Uitgangspunt is dat onderwijsteams en studenten de kwaliteit van het mbo gestalte geven.

Vanaf 2024 is er bijna een miljard extra per jaar beschikbaar voor het mbo. Dat geld is er voor:

- het bevorderen van gelijke kansen: 250 miljoen euro per jaar
- de verbetering aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt: 60 miljoen euro per jaar
- kwaliteitsonderzoek en innovatie: 90 miljoen euro per jaar
- kwaliteitsafspraken: 540 miljoen per jaar, waarvan 142 miljoen euro ten behoeve van carrièreperspectief onderwijzend personeel.

Al dat beschikbare geld zal de komende jaren zichtbaar worden in de begrotingen van de scholen. Voor de ondernemingsraden is het daarom van belang dat inzichtelijk is op welke wijze het geld van de Werkagenda wordt ingezet in hun organisatie. Niet alleen hoe een en ander in de begroting wordt opgenomen, maar vooral ook wat de beoogde opbrengsten moeten zijn van deze extra financiële middelen. Het is ook aan de ondernemingsraad om

te monitoren of de doelstellingen (de beoogde opbrengsten) ook daadwerkelijk gehaald worden. Een niet altijd gemakkelijke taak, want hoe meet je het bevorderen van kansengelijkheid of het verbeteren van studentenwelzijn? Eenvoudiger is het meten van het aantal vroegtijdige schoolverlaters, het aantal studenten dat naar het hbo gaat of het aantal studenten dat wordt ondersteund bij de inburgering.

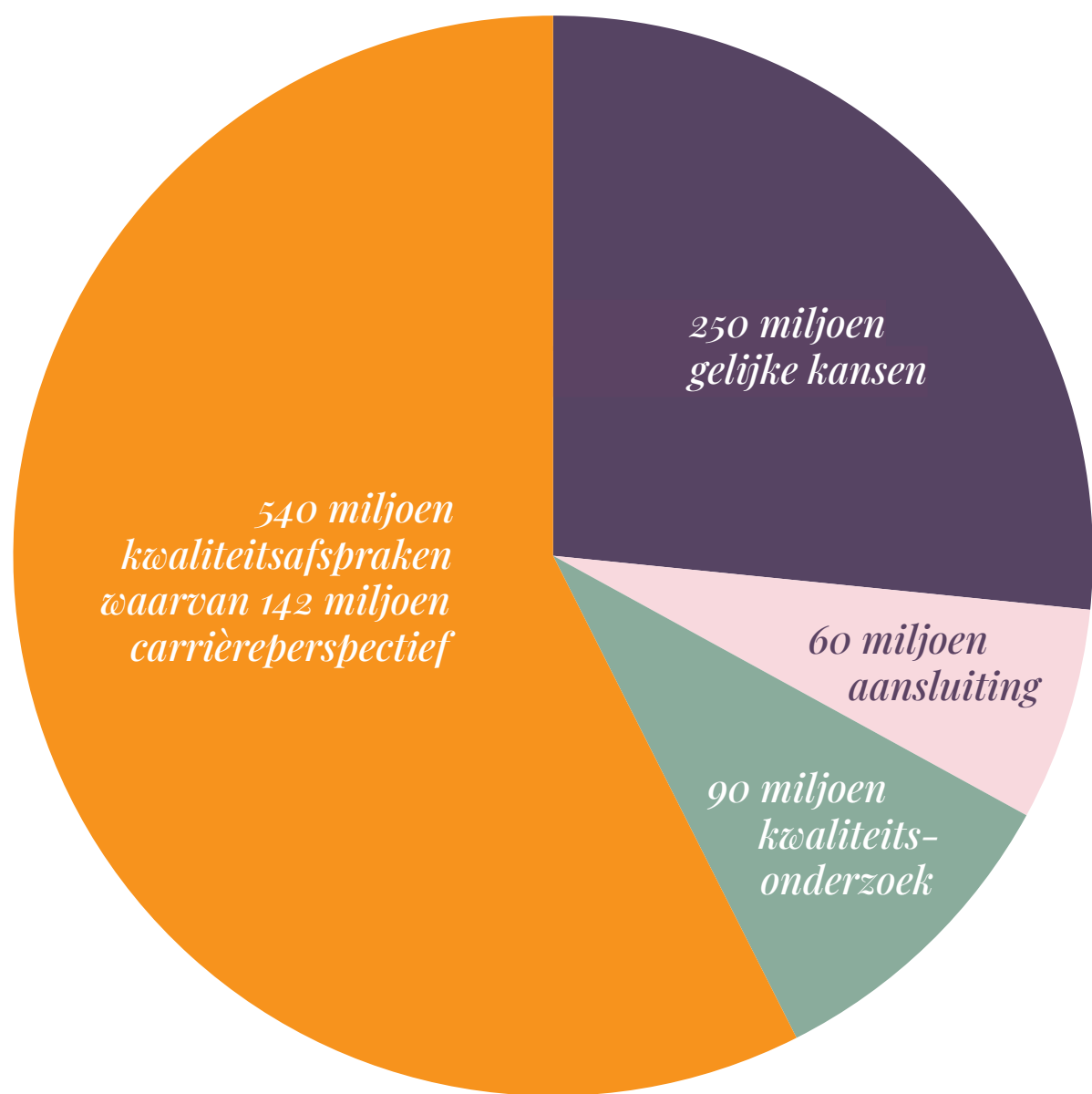
Doelstelling 12

Doelstelling 12 van de Werkagenda luidt:

"We zorgen ervoor dat het werken in het mbo aantrekkelijk blijft. Daarvoor is het nodig dat we zorgen dat de werkdruk van onderwijsteams niet hoog is. Alle docenten hebben voldoende mogelijkheden tot ontwikkeling en professionaliseren, samen met hun onderwijsteams."

Met name deze doelstelling is van belang voor de medezeggenschap. Want docenten in het mbo moeten uitzicht hebben op een carrièreperspectief. Hiervoor wordt specifiek een budget van 142 miljoen euro binnen de regeling kwaliteitsafspraken vastgelegd. De 52 miljoen euro vanuit de huidige Regeling Salarismix zal hieraan worden toegevoegd. Door die toevoeging aan de kwaliteitsafspraken dreigt natuurlijk het gevaar dat de verbetering van de salarismix/functiemix uit beeld verdwijnt. Maar elke school moet wel een onderbouwd plan hebben voor de verdeling van de salarisschalen, een plan hoe de gelden in te zetten voor het verbeteren van het carrièreperspectief van het onderwijzend personeel. Hier moet de OR zijn rol pakken en ervoor zorgen dat de salarismix stevig verankerd wordt in de uitgangspunten, een vinger aan de pols houdt bij realisering en de evaluatie ervan. Voor dat plan is de **instemming van de ondernemingsraad vereist**. Overigens moet er in de plannen onder andere ook aandacht zijn voor instroom, doorstroom, het behoud van personeel en het verminderen van de werkdruk.

Het Platform Medezeggenschap MBO heeft meer dan eens onderzoek gedaan naar de functiemix in het mbo. In onze publicaties daarover kwamen we tot de conclusie dat er alleen maar sprake was van *downgrading*, ondanks gemaakte afspraken ter verbetering van de functiemix. Ook ons onderzoek naar de effecten van de werkdrukplannen in 2022 gaf een weinig rooskleurig beeld.

Bijna een miljard extra beschikbaar voor het mbo

Studiedag... traditie in het onderwijs!?

door: Henny Heima

*Een studiedag op school.
Daar kunnen ze me wakker voor maken.
Op een studiedag leer je altijd wat.
Fantastisch toch?*

Met een collega had ik besloten voor andere collega's een workshop te organiseren. Een workshop met de mooi alliterende naam Blik op Burgerschap. Ze had een blikje (letterlijk) ontvangen van een onderwijsinstelling met daarin allerlei kaarten waarop stellingen, dilemma's, vragen en casussen waren beschreven die in het onderwijs vaak voorkomen. Een situatie waarin je geconfronteerd wordt met het pesten van een leerling, wat doe je dan? Of de vraag of je liever minder les wilt geven of de keuze hebt om gebruik te maken van een onderwijsassistentrobot. Aangenaam tijdverdrijf om daar je gedachten over te laten gaan.

De deelnemers van de workshop kwamen schoorvoetend het lokaal binnen waarna mijn collega op een intensieve en duidelijke wijze de bedoeling van de workshop uitlegde. De deelnemers bestonden uit het bonte maar toch wel representatieve aantal personen die je in school aantreft. Docenten, een decaan, een teamleider, een studentenadviseur. Even voorstellen aan elkaar en gaan met die banaan. We hadden voldoende deelnemers om twee praatgroepen te formeren.

In mijn groepje kon ik de voorzittersfunctie vervullen. Dat kostte me niet veel moeite. Het gesprek liep als een trein en de commentaren en verhalen die zoal in het onderwijs zich voordoen borrelden automatisch aan de oppervlakte. Oh zeker wel stelde een docent dat hij wel eens bedreigd was in de klas en dat aan zijn teamleider had doorgege-

ven. Niet op onze school hoor maar op de school waar het had plaatsgevonden was het wel aanleiding geweest tot tumult en gedoe met, geloof ik, het opstappen van de teamleider aan toe. Of was degene die bedreigde, toch ook geschorst? Op school 'never a dull moment'. De teamleider die in mijn groepje vertegenwoordigd was, stelde toch wel zeker dat hij op de hoogte gebracht wilde worden als deze gebeurtenissen zouden plaatsvinden. De tijd vloog om en de drie kwartier die voor de workshop was vrijgemaakt was eerder om dan verwacht. Waren er interessante vragen ook in de andere groep aan de orde gesteld vroegen we in de afronding. Ja hoor werd er genoemd, wie was je favoriete leraar vroeger op school? Ach wat een ludieke en prettig te bespreken onderwerp van gesprek. Daar werd nog wat geanimeerd over doorgepraat.

Niet alle thema's van de kaarten in het burgerschapsblikje konden we behandelen. Misschien maar goed ook? Ik had ze van te voren allemaal doorgenomen. Op een van de kaartjes werd de stelling van Adorno, een Duitse filosoof, beschreven. Theodor W. Adorno. Wie kent hem niet? Zijn stelling? Het doel van elke opvoeding is er om ervoor te zorgen dat Auschwitz nooit meer zou voorkomen. Oeps wel iets anders dan te bespreken wie vroeger je favoriete docent was. Maar als ik er erover nadenk is dit een stelling waar men het over moeten hebben. Met alle respect voor interessante, aansprekende of tot de verbeelding sprekende thema's zijn er belangrijke zaken en nog belangrijkere zaken.

Mijn gedachten dwalen af naar mijn schaakclub. Onze schaakclub bestaat deze maand 100 jaar. Sterker nog al 101 jaar. Maar vorig jaar in nog zo een beetje coronatijd konden we dat niet uitgebreid vieren. Dus hebben we het 101 jarig bestaan maar gevierd. Een club gelegen midden in Amsterdam-Oost op loopafstand van zoals de Fransen dat zo mooi zeggen 'lieu des memoires'. Ik weet niet of ik het in correct Frans weergeef. Plaatsen van herinnering in Amsterdam. De Jodenbreestraat, het Waterlooplein, de Portugese Synagoge, de Dokwerker, de Mozes en Aaronkerk, de Wibautstraat en.....het Holocaustmonument. Het monument met de honderdduizend gedenkstenen ter herinnering aan de Joden die in de Tweede Wereldoorlog naar de kampen zijn afgevoerd om....!?!? Ja, ik denk dat ik dat niet meer hoeft uit te leggen. Enkele jaren geleden is dat monument in Amsterdam onthuld.

*Docenten, een decaan,
een teamleider,
een studentenadviseur.
Even voorstellen aan elkaar
en gaan met die banaan.*

Vorige week hadden we bij dit jubileum een gepaste en goed voorbereide bijeenkomst georganiseerd om dit 100-jarig bestaan te vieren. Van 1922 tot 2022 is een flinke en lange periode. Op onze jubileumavond kwam een bestuurslid van de club met een kleine gedenksteen op de proppen en hield daarbij een korte toespraak. Hij was het stadsarchief ingedoken. Hij was erachter gekomen dat in 1939 van onze club de heer Belinfante de voorzitter was. In de loop van 1941 en 1942 namen de activiteiten op onze club af. Er was geen reden meer om te schaken. En de heer Belinfante? Op het holocaustmuseum zijn drie stenen ingevoegd met de naam 'Belinfante'. Vader, moeder, dochter. In 1943 naar Auschwitz vertrokken. Afloop bekend. Mijn collega clublid stelde dat onze club de stenen heeft geadopteerd. We zullen de stenen onderhouden en koesteren. We hebben een plakkaat opgesteld ter nagedachtenis en het zal een plaats krijgen in de prijzenkast. Uiteraard is dit plakkaat het belangrijkste wat te zien is in die vitrine. Veel belangrijker dan alle wisselbikers bij elkaar.

Komende jaren

dalende instroom mbo en hbo stijgende instroom universiteiten

door: Marco Mosselman

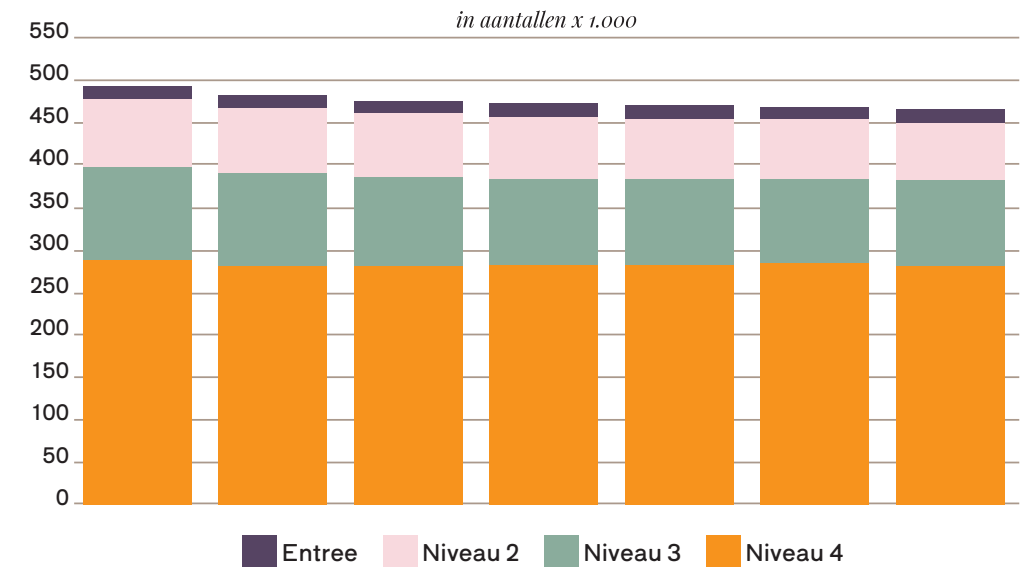
Ron Bormans, collegevoorzitter van de Hogeschool Rotterdam, is van mening dat de maatschappij last heeft van een verslaving aan universiteiten. Volgens Bormans leiden hogescholen momenteel zestig procent en de universiteiten veertig procent van de studenten in het hoger onderwijs op. Over tien jaar zou dat omgedraaid kunnen zijn. In september vorig jaar luidde ook de voorzitter van de Vereniging Hogescholen, Maurice Limmen, in dagblad Trouw de noodklok. Verminderde studenten-aantallen leggen druk op de landelijke dekking. "Die is voor onze studenten heel belangrijk", zegt Limmen. "Als

er geen regionaal hbo in de buurt is, vraag ik me af of iedereen wel gaat studeren.". Het gevaar dreigt dat kleinere hogescholen zoals de Hogeschool Zeeland met 4500 studenten niet in staat zijn om kleinere opleidingen in de lucht te houden.

De figuren hiernaast zijn prognoses van het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen van drie sectoren: het mbo, hbo en WO. Zoals uit de figuren hieronder blijkt daalt de instroom in het mbo en hbo de komende jaren en stijgt de instroom bij de universiteiten.

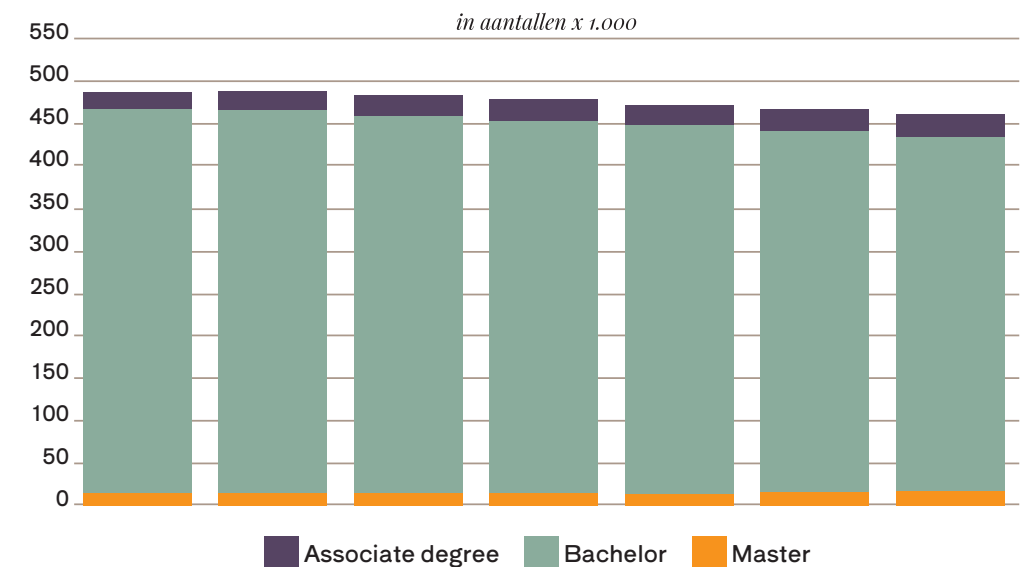
Prognose OCW van het aantal studenten in het middelbaar beroepsonderwijs, uitgesplitst naar niveau
(bron: www.ocwincijfers.nl)

Prognose totaal ingeschrevenen in middelbaar beroepsonderwijs, naar niveau

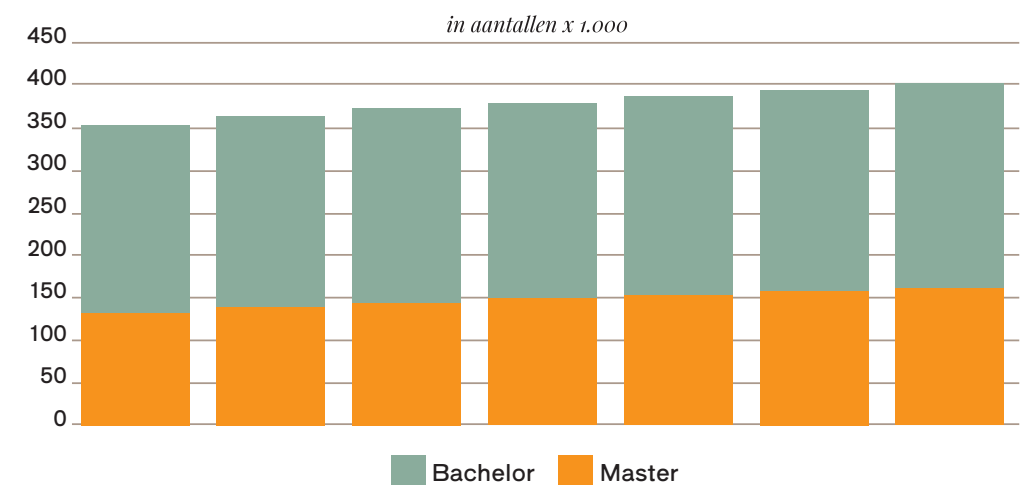
Prognose OCW van het aantal studenten in het hoger beroepsonderwijs, uitgesplitst naar associate degree, bachelor en master.
(bron: www.ocwincijfers.nl)

Prognose totaal ingeschrevenen in het hoger beroepsonderwijs

Prognose OCW van het aantal studenten in het wetenschappelijk onderwijs, uitgesplitst naar bachelor, master en post-master.
(bron: www.ocwincijfers.nl)

Prognose totaal ingeschrevenen in het wo

Voor de dalende instroom in het mbo en hbo zijn twee verklaringen.

Ten eerste: demografische factoren.

Er zijn minder jongeren die van de middelbare school komen. In 2015 zaten er nog meer dan 1 miljoen kinderen op het voorgezet onderwijs. In 2021 was dat gedaald tot 934.164 leerlingen in het voorgezet onderwijs, en OCW verwacht een verdere daling 2028 naar 906.400 kinderen die deelnemen aan het voortgezet onderwijs.

Ten tweede: het imago probleem dat het mbo en hbo hebben.

Twintig jaar geleden ging een derde van de vwo'ers naar het hbo, nu is dat nog slechts 5 %. Voor zowel het hbo als het mbo geldt dat steeds meer ouders een universitaire opleiding als het hoogste (en dus beste) goed zien voor hun kinderen. Het hbo heeft het imago van "Universiteit light" gekregen. Iets waar hbo instellingen ook zelf deels voor hebben gezorgd door zich bijvoorbeeld te richten op onderzoek. Uit eigen waarneming durf ik te stellen dat een student die op zoek is naar intellectuele diepgang, steeds minder op het hbo heeft te zoeken. Het is in het hbo vaardigheden dat klok slaat. Veel vwo'ers denken dat het zonde is van hun zuurverdiende diploma om naar het hbo te gaan.

Ik vraag mij af in hoeverre nieuwe onderwijsmethoden die een grote zelfstandigheid van studenten vragen een rol spelen bij de keuze om niet naar het hbo te gaan. Ik sprak onlangs een 6 vwo leerling die ik vroeg waarom hij naar de universiteit wilde en niet eens bij het hbo ging kijken. Hij zei: "je denkt toch niet dat ik mijn dagen door ga brengen met het maken van k** groepsopdrachten?!!". Dit bewijst natuurlijk niet dat vwo leerlingen geen zin hebben in de vooruitstrevende onderwijsvormen die het hbo biedt. Aan de andere kant kunnen ook collegevoorzitters die roepen: "aankomende studenten kiezen juist voor onze school omdat we deze moderne onderwijsmethoden hebben!" hun gelijk ook niet bewijzen. Uit de cijfers blijkt in ieder geval dat het een argument is dat vwo'ers niet overtuigt.

Het mbo

In de samenleving en zeker in het bedrijfsleven begint er aandacht te ontstaan voor de ontwikkeling dat steeds minder jongeren voor het mbo kiezen. Bedrijven zijn (waarschijnlijk terecht) bang dat ze straks handjes tekort komen. Zo is bouwend Nederland onlangs begonnen met een campagne op bouwhekdoeken met de tekst "Niet ieder kind wordt later arts of advocaat. Leer je kinderen dat het oké is om met je handen te werken en toffe dingen te bouwen"

Ook Doekle Terpstra tegenwoordig voorman van Techniek Nederland maakt zich zorgen om de dalende instroom in mbo techniekopleidingen. Volgens hem is de energietransitie niet te realiseren zonder voldoende vakmensen.

Misschien wel het aansprekendste verhaal vertelde Mo Talbi in het programma VPRO Tegenlicht met als titel "De nieuwe elite". Mo vertelde in het programma dat een goede loodgieter tussen de vijfhonderd en duizend euro per dag kan verdienen. Onlangs kwam ook de Telegraaf met een artikel dat dezelfde strekking had. De kop luidde: "Vmbo leidt de nieuwe rijken op: loodgieter verdient 1200 euro per dag". Tussen de uitzending van Tegenlicht en het artikel in de Telegraaf zat precies een jaar. De uitzending van Tegenlicht was in oktober 2021 en het artikel uit de Telegraaf was uit oktober 2022. De tarieven van loodgieters houden dus blijkbaar de inflatie goed bij. Of Mo was gewoon te goedkoop. Dat kan ook. *Anyway*. Mo Talbi gaat tegenwoordig op vakantie met zijn Ferrari en dat is hem van harte gegund.

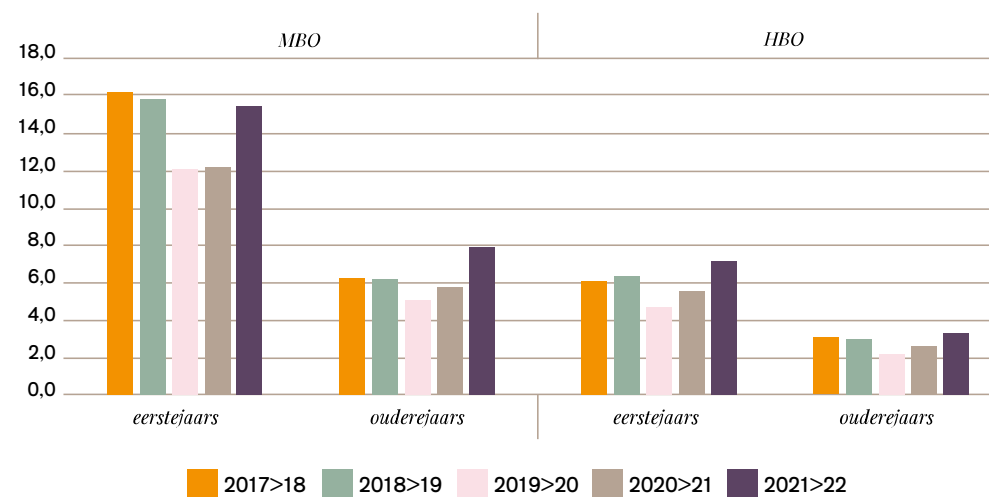

het hbo heeft het imago van universiteit light gekregen

Meer uitval van studenten

Uit de rapportage van het Nationaal Programma Onderwijs blijkt dat de uitval van studenten in het HBO in 2020 en 2021 fors af nam en bleven zowel eerstejaars als ouderejaars vaker studeren. Dit jaar is de uitval, net als in het mbo, sterk gegroeid. Van de eerstejaarsstudenten in het hbo viel vorig jaar (2020-2021) ongeveer 12 procent uit. Dit jaar ligt dat aandeel met 15 procent een stuk hoger. Tegelijkertijd nam ook de uitval onder ouderejaars sterk toe (van 5,8 naar 7,9 procent). Onder wo-studenten nam de uitval ook toe, al liggen de percentages daar gemiddeld genomen wel lager dan in het hbo.

Volgens OCW kan de toegenomen uitval kan meerdere oorzaken hebben. De lage motivatie van studenten speelt mogelijk een rol, net als een wereld zonder (reis)beperkingen, de kansen op de arbeidsmarkt en het vooruitzicht op terugkeer van de basisbeurs. Ook de versoepelde doorstroom (bijvoorbeeld door uitgesteld bindend studieadvies (bsa) kan van invloed zijn; studenten vallen op een later moment in hun studie alsnog uit. Op basis van de eerste voorlopige cijfers van DUO kan nog niet worden vastgesteld welke van deze factoren het meest dominant is.

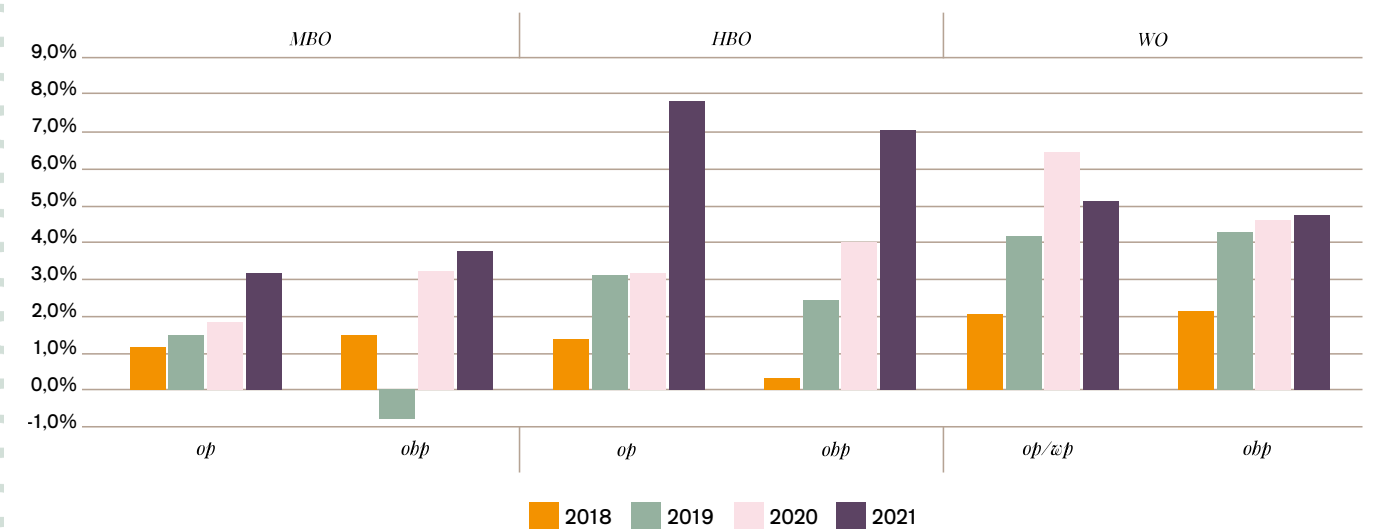
Sterke groei voor personeelsformatie in mbo en ho

Uit de rapportage van het Nationaal Programma Onderwijs blijkt dat volgens personeelsgegevens van DUO, de Vereniging Hogescholen en Universiteiten van Nederland (UNL) dat de formatie in mbo, hbo en wo de laatste jaren is toegenomen en vooral in 2021 sterk steeg. In het mbo nam het aantal voltijdbanen in 2021 toe met 3,4 procent. In het hbo en wo was de groei nog groter, en steeg de formatie met respectievelijk 7,5 en 5 procent. Deze groei is mede het gevolg van de inzet van middelen uit het NP Onderwijs.

De instellingen die in de coronaparagraaf van hun jaarverslag laten zien hoeveel voltijdbanen aan personeel zij uit NP Onderwijsmiddelen financieren, geven aan dat deze personele bestedingen het overgrote deel van het NP Onderwijsbudget betreffen. Binnen dat budget gaat het vooral om extra inzet van onderwijzend personeel, bijvoorbeeld voor extra begeleiding, extra lessen en/of kleinere klassen. Als voorbeelden van onderwijsondersteunend personeel komen we in de jaarverslagen onder meer studiecoaches, zorgcoördinatoren en studentpsychologen tegen.

Daarnaast reserveren instellingen bijvoorbeeld ook een (klein) deel van het bedrag overkoepelend voor projectmanagement en verantwoording. Het ministerie meldt in de rapportage dat opvalt dat het onderwijzend personeel in het hoger onderwijs relatief sterker is toegenomen dan het ondersteunend personeel. Ik lees die grafiek echter anders. Waar de groei in formatie in 2020 bij het onderwijzend personeel gelijk bleef aan de groei in 2019 (groei 3%), stijgt de groei in onderwijsondersteunend personeel in 2020 met 1,5 % meer dan in 2019. Er is dus eerder (in 2020 al) begonnen te investeren in onderwijsondersteunend personeel, om dat vervolgens in 2021 (iets) minder te doen.

Jaar-op-jaar ontwikkeling van de personele formatie (fte), naar sector en functiegroep (DUO (2022), Vereniging Hogescholen (2022), UNL (2022)).

Geen wervingsstop internationale studenten

Op voorstel van de SP en CDA heeft een meerderheid van de Tweede Kamer ingestemd met een motie om te stoppen met de werving van studenten in het buitenland. De motie verzoekt Minister Dijkgraaf om, samen met de Vereniging Hogescholen en Universiteiten van Nederland, ervoor te zorgen dat het actief werven van buitenlandse studenten tot nader order, in ieder geval totdat er nieuwe wetgeving is omtrent internationalisering, gestopt wordt. De minister is in gesprek gegaan met de Vereniging Hogescholen en Universiteiten van Nederland en heeft de oproep van de Tweede Kamer om tot nader order te stoppen met wervingsactiviteiten in het buitenland met hen besproken. Uitkomst van het overleg is dat de minister de motie niet gaat uitvoeren. Blijkbaar zijn de Vereniging Hogescholen en Universiteiten van Nederland de baas en niet de Tweede Kamer.

Studenten stappen naar rechter om energietoeslag te eisen

Om lage inkomens te ondersteunen met deze gestegen kosten geeft de regering een eenmalige energietoeslag van 1.300 euro. Gemeenten sluiten studenten – op advies van het ministerie van Sociale Zaken – uit van deze toeslag. De Landelijke Studentenvakbond (LSVB) vindt dit niet eerlijk, omdat ook studenten vaak tot de laagste inkomens behoren en steunt daarom studenten die gemeenten voor de rechter dagen in hun strijd om het recht op een energietoeslag. Volgens juristen zijn de studenten kansrijk. Het uitsluiten van een groep mag alleen als er een “gerechtvaardigde grond” is voor de uitsluiting die die verklaart waarom de wet voor die groep niet nodig is. Bij jongeren tot 21 jaar is die grond dat ze terug kunnen vallen op hun ouders, die wettelijk verplicht zijn bij te dragen aan de kosten van hun levensonderhoud.

Met die gronden is niks mis, zegt juridisch expert Willy Heesen. Maar de reden dat de VNG adviseert studenten uit te sluiten is dat hun woonsituatie “zeer divers is, ook voor wat betreft de energiekosten en -rekening”. Dat is geen goede gerechtvaardigde grond, zegt Heesen. “Want studenten wonen niet anders dan niet-studenten. Alle woonvormen die door studenten worden gebruikt – bij ouders, zelfstandig of op kamers – worden ook door niet-studenten gebruikt.” Het kan best zijn dat sommige studenten vanwege hun woonsituatie niet in aanmerking komen voor de energietoeslag. Maar studenten als groep uitsluiten mag niet, zegt Heesen.

Slechte leesvaardigheid basisschool leerlingen belemmert hun functioneren in de maatschappij

De onderwijsinspectie heeft onderzoek gedaan naar het leesniveau van basisschoolleerlingen. Uit dat onderzoek blijkt dat niveau 2F (het streefniveau voor leerlingen die de basisschool verlaten en het minimale niveau om mee te kunnen doen in de maatschappij) wordt behaald door 50% van de leerlingen op de basisschool. Terwijl de ambitie is dat 65% van alle leerlingen aan het einde van het primair onderwijsniveau 2F behaalt. De leesontwikkeling van leerlingen staat volgens de onderwijsinspectie dus onder druk. Uit het onderzoek komt naar voren dat onderzoek dat de helft van de leerlingen nu minder dan 15 minuten per dag leest in de thuisomgeving. Is dit een probleem? Ja, want uit onderzoek blijkt dat er een sterk verband bestaat tussen een geringe leesvaardigheid en werkloosheid, lage lonen en beperkte carrièrekansen. Door lezen verwerk je immers niet alleen informatie (zoals op verpakkingen en in handleidingen), maar lezen zet je ook aan het denken en leert je om anderen beter te begrijpen.

Studiebeurs en studeren in het buitenland

Veel studenten wonen nog bij hun ouders. Van alle studenten woont 47 procent nog bij hun ouders. Van alle hbo studenten woont 61 procent nog bij hun ouders. Veel studenten in het hoger onderwijs laten zich vanwege de hoge kosten weerhouden om bij een partnerinstelling in het buitenland te gaan studeren tijdens hun studie. Volgend jaar wordt echter de basisbeurs weer ingevoerd. En dat maakt (met name voor thuiswonende studenten) het studeren in het buitenland financieel een stuk makkelijker.

Laten we het voorbeeld nemen van een student die naar Frankrijk gaat om een half jaar in het buitenland te studeren. Deze student ontvangt:

1. Studenten die op kamers wonen krijgen volgend studiejaar een basisbeurs van €274,90 per maand en omdat het leven zoveel duurder is geworden nog eens €165,- per maand. Deze compensatie geldt alleen voor het komend studiejaar. Dat is samen bijna €440,- per maand in het studiejaar 2023-2024. Voor de eenvoud laat ik buiten beschouwing dat als het inkomen van de ouders minder dan €70.000 de student in aanmerking kan komen voor de aanvullende beurs. Hoe hoog die aanvullende beurs is heeft te maken met het inkomen van de ouders en is maximaal €416,- per maand. Dit is een gift als de student binnen tien jaar afstudeert. Anders moet de student het geld terugbetalen.
2. Een student kan als uitwonende student zijn OV jaarkaart inleveren en krijgt dan € 120 per maand daarvoor van DUO (vanaf 1 januari 2023)
3. Voor Frankrijk krijgt een student een Erasmusbeurs van €300 per maand. Het Erasmus programma is een initiatief van de Europese Commissie voor het stimuleren van hoger onderwijs in de Europese Unie. In dat kader worden beurzen verstrekt aan studenten die in een ander EU-land gaan studeren. Naast alle EU-landen doen ook Noorwegen, IJsland, Liechtenstein en Turkije mee met dit project

Samengevat komt het er op neer dat een student die een half jaar in Frankrijk gaat studeren volgend jaar minimaal €860 per maand aan beurs krijgt. Dat is misschien niet kostendekkend voor een verblijf in het buitenland, maar een student komt er wel een heel eind mee.

Sinds 1 april 2020 geldt in het hbo de regel ‘master eisen (of academisch werk- en denkniveau), schaal 11 bieden.’ Maar daar houdt het hbo zich niet altijd aan.

Op basis van bezoeken aan werkenbijhogescholen.nl gedurende 7 weken (tot 11 februari) kom ik tot de volgende lijst van vacatures, waarbij achtereenvolgens de hogeschool, de functie, de opleidingseis in de koptekst, de opleidingseis in de vacaturetekst zelf en de inschaling genoemd wordt. Het gaat om vacatures waarbij de genoemde regel ontdoken dan wel genegeerd wordt.

- De Haagse Hogeschool; Kwartiermaker KETIL Laboratorium & Junior Onderzoeker; HBO, WO; Afgeronde Bachelor of Master in een technische richting; schaal 9. **1**
- Hogeschool van Amsterdam; Opleidingsdocent zelfverdediging; HBO, MBO en lager; Je hebt een ALO achtergrond en in het bezit zijn van een relevante HBO of WO Master is een pre; schaal 10.
- Saxion; Docent Management & Ondernemerschap; HBO, WO; Een afgeronde masteropleiding; schaal 10. **2**
- Hogeschool Utrecht; Informatie-specialist gezondheidszorg HU bibliotheek; HBO, WO; Je hebt een opleiding op HBO of WO-niveau; schaal 9.
- HZ University of Applied Sciences; Ervaren projectleider/onderzoeker HZ Kenniscentrum Kusttoerisme; HBO, WO; Academisch/HBO+ werk- en denkniveau; schaal 10/11, de HZ volgt de cao hbo (sic). **3**
- HZ University of Applied Sciences; Ervaren onderzoeker HZ Kenniscentrum Kusttoerisme; HBO, WO; Academisch/HBO+ werk- en denkniveau; schaal 9/10, de HZ volgt de cao hbo (sic). **3**
- Saxion; Docent Audiovisuele Media; HBO; Minimaal een afgeronde Hbo-opleiding, bij voorkeur in het bezit van een Master; schaal 10. **4**
- Hogeschool van Amsterdam; Content Marketeer Digital Society School; HBO, WO; You hold a bachelor's or master's degree; schaal 8.
- Hogeschool Rotterdam; Data-
- adviseur onderzoek; HBO, WO; Je hebt HBO/WO werk- en denkniveau; schaal 9/10.
- Hanzehogeschool Groningen; PhD Systeemintegratie in de energietransitie; WO; Een afgeronde technisch-economische masteropleiding; schaal 10. **5**
- Breda University of Applied Sciences; Lecturer (docent) in Research & Media; Gepromoveerd, WO; You have a relevant master's degree or PhD in a relevant field; schaal 10/11.
- Hogeschool Utrecht; Senior Ambtelijk Secretaris Examencommissies; HBO; Een hbo- of wo-diploma in een juridische richting; schaal 10.
- Hogeschool Windesheim; Junior onderzoeker Lectoraat Klantenperspectief in ondersteuning en zorg; WO; Je hebt een afgeronde masteropleiding; schaal 10.
- Hogeschool van Amsterdam; Junior Onderzoeker Neuro-architectuur; Gepromoveerd, HBO, WO; Je beschikt over 0 tot 3 jaar werkervaring in onderzoek en hebt affiniteit met gedrag- en/of gebruikersonderzoeken; schaal 8. **6**
- Fontys; Studiekeuze- en loopbaanadviseur; HBO; Je hebt een afgeronde HBO+ opleiding; schaal 10. **7**
- Saxion; Data steward; HBO, WO; Een hbo/wo werk- en denkniveau; schaal 9.
- HAS Den Bosch; Onderzoeker voor lectoraatgroep Future Food Systems; HBO; Gepromoveerd – en/of – een relevant Master; schaal 10. **8**
- HZ University of Applied Sciences;

- Onderzoeker HZ Kenniscentrum Zeeuwse Samenleving; WO; Een relevante academische opleiding in een maatschappijwetenschappelijke richting; schaal 10. **9**
- Hogeschool van Amsterdam; Medewerker Administratieve Processen en Systemen; HBO, WO; Je hebt minimaal een afgeronde HBO-opleiding, bij voorkeur een WO-opleiding; schaal 9.
- HZ University of Applied Sciences; Docent Social Work; WO; Een afgeronde (master)opleiding, bijvoorbeeld op het gebied van sociologie of onderwijskunde; schaal 10/11.
- Aeres Hogeschool; Data steward; HBO; WO-werk- en denkniveau of een relevante Bachelor met minimaal 3 jaar aantoonbare ervaring binnen het data management, je hebt uitgebreide kennis van onderzoeksmethodologie, data acquisitie, data analyse (kwalitatief en/of kwantitatief) en publiceren; schaal 10, een aantrekkelijk salaris volgens cao hbo (sic).
- Hogeschool van Amsterdam; Communicatiemedewerker/redacteur; WO; (...); schaal 9. **10**
- Hogeschool Rotterdam; Interim Educational Advisor at Willem the Kooning Academy; WO; schaal 1 t/m 18. **11**
- Hogeschool Leiden; Senior Content Specialist; HBO, WO; Je hebt een relevante opleiding op hbo- of wo-niveau afgerond; schaal 10.
- Hogeschool van Amsterdam; Onderzoeker; WO, HBO; Je hebt een afgeronde Bachelor of bijna afgeronde master in Bedrijfskunde, HRM, Sociologie of een aanverwante opleiding. Je hebt aantoonbare affiniteit met en ervaring in onderzoek; schaal 9.

1

Sollicitanten krijgen van de Haagse Hogeschool onder andere de volgende opdracht: *“Beschrijf een situatie waarin je innovatief bent of bent geweest.”* Misschien is het dan een optie om aan te geven dat je de cao hbo hebt doorgelezen en dat je er achter bent gekomen dat schaal 11 bij deze functie toch echt meer voor de hand ligt. De cao lezen (en je eraan houden) is in het hbo af en toe namelijk best wel innovatief.

2

In de vacaturetekst staat het volgende over Saxion: *“We helpen elkaar, delen kennis en blijven ons onderwijs, onderzoek en onze organisatie continu verbeteren.”* Nu nog even de cao hbo gaan lezen (en gaan naleven), want dit is bepaald niet de eerste vacature die door Saxion te laag wordt ingeschaald. En dan het volgende citaat uit dezelfde vacature: *“Het loopbaanperspectief kan met zich meebrengen dat op termijn aantoonbaar sprake moet zijn van master werk- en denkniveau.”* Dat is wel heel eigenaardig. Je moet een afgeronde masteropleiding hebben om te kunnen solliciteren, maar je hoeft pas op termijn aan te tonen dat je master werk- en denkniveau hebt. Dan volg ik het niet meer, eerlijk gezegd. Weet Saxion zelf eigenlijk wel wat ze wil?

3

De HZ brengt de oude reclameslogans *“Ons ben zuinig”* en *“geen cent te veel”* wel erg fanatiek in de praktijk. Het gaat niet om geen paar centen te veel, maar in deze gevallen eerder om behoorlijk wat centen te weinig voor het personeel. En het is bepaald niet de eerste vacaturetekst waarbij de HZ de cao aan haar laars lapt. En de laatste ook niet, gezien dit overzicht.

4

In de koptekst staat dat het om schaal 1 gaat, in de volledige vacaturetekst blijkt het om schaal 10 te gaan. Nu in het sollicitatiegesprek nog een schaalverhoging toepassen en we zijn waar we moeten zitten, qua salaris dan.

5

In de vacature is de volgende tekst te lezen: *“Daarnaast stimuleert de Hanzehogeschool medewerkers om zich voortdurend te professionaliseren. Onze Hanze PL Academy faciliteert en ondersteunt hierin.”* Er is dus nog hoop, cursus kennis cao hbo volgen binnen die Academy en je kunt naar je leidinggevende om een hogere inschaling te eisen. Lid worden van de vakbond is nog handiger. Het is wel droevig om te moeten constateren dat de Hanze het gewoon vertikt om zich aan de cao hbo te houden, dit is de zoveelste onderzoeksfunctie met een te lage inschaling.

6

De vacaturetekst zelf zegt in feite niets over het opleidingsniveau. Volgens mij is de HvA ‘gewoon’ op zoek naar iemand met een master. Dan moeten ze het salaris ook ‘gewoon’ gaan betalen wat daarbij hoort.

7

In de vacaturetekst staat het kopje *“1 + 1 = 3.”* Die rekenmethode wordt door Fontys niet toegepast bij de vaststelling van de inschaling, want die valt een schaal te laag uit.

8

Aan het einde van de vacaturetekst wordt gevraagd of de lezer enthousiast is en of er nog vragen zijn. Vragen zijn er wel, ja: waarom houdt de HAS zich eigenlijk niet aan de cao hbo?

9

Het zou voor een Onderzoeker HZ Kenniscentrum Zeeuwse Samenleving ook wel eens nuttig zijn om uit te zoeken waarom de HZ, als onderdeel van de Zeeuwse samenleving, zich bij inschalingen zo regelmatig niet aan de cao hbo houdt. En laten we wel wezen, de HZ zoekt niet zomaar een onderzoeker, er worden ook nog verdere voorkeuren uitgesproken: *“Jij bent precies wie wij zoeken als je daarnaast (...) ervaring hebt met toegepast onderzoek (pré), hoewel pas afgestudeerden ook in aanmerking komen.”* Gelukkig staat de volgende voorkeur ook vermeld: *“Jij bent precies wie wij zoeken als je daarnaast (...) ordelijk en gestructureerd bent en een zakelijke aanpak jou niet afschrikt.”* Nou, als de HZ bedoelt dat die zakelijke aanpak een te lage inschaling tot gevolg heeft, dan is het inderdaad wel handig als dat een sollicitant niet afschrikt.

10

Ik weet eerlijk gezegd niet wat ik hier mee aan moet. In de koptekst staat als opleidingsniveau *“WO.”* In de vacaturetekst staat onder de kop *“Wat neem je mee?”* niks noppes nada. Ik bedoel dus: er staat niets, nog geen afkorting, geen letter, helemaal niets. Lekker duidelijk die HvA. Maakt ook eigenlijk niet eens zoveel uit, de inschaling is toch minstens twee schalen te laag, ze eisen in de koptekst immers opleidingsniveau WO.

11

En ook hier weet ik niet goed wat ik met de vacature aan moet. In de koptekst wordt opleidingsniveau WO gevraagd en de inschaling kan schaal 1 zijn, schaal 18 of een schaal daar tussenin. In de vacaturetekst zelf staat niets over salariëring. Lekker duidelijk op deze manier.

Problemen in de meterkast

door: Arthur Appelman
Decentraal
onderhandelaar
en Bestuurslid BO

Vakman gezocht

Eenieder die de laatste tijd op zoek is geweest naar een vakman, zal dezelfde ervaring hebben als ik. Goede vakmensen zijn moeilijk te vinden, de bedragen op de offertes zijn hoger dan verwacht en de wachttijd is langer dan gepland. Toch was ik erg tevreden met mijn vakman. Hij werkte netjes en volgens afspraak. Hij was snel, flexibel en effectief en nog vriendelijk ook. In de loop van de klus ging ik even kijken hoe ver hij was en maakte een praatje. Zo kwamen we te spreken over zijn opleiding. Hij had hbo-elektro gedaan. Ik was verbaasd en vroeg ik hem naar de reden waarom hij toch had gekozen voor het vak van elektricien. Zijn antwoord was dat hij het werk gewoon heel erg leuk vond. Dingen maken lag hem wel en het verdient bovendien uitstekend, zei hij. Ik begreep hem volkomen.

Hoog opgeleid

In Nederland is al heel lang de tendens om onze kinderen zo hoog mogelijk op te leiden. Mijn vader, zelf metselaar in de bouw en later werkzaam bij de Hoogovens, vond dat ik moest 'doorleren'. Ik heb zijn advies gevolgd en er nooit spijt van gehad, maar dingen maken vind ook ik heel leuk, en doe ik veelvuldig in mijn vrije tijd.

Focus op Professie

Onlangs is er een rapport verschenen met de titel 'Focus op professie'. Een doorwrocht stuk, geschreven door de commissie Positionering Hoger Beroepsonderwijs in opdracht van de Vereniging van Hogescholen, waarin de commissie

op zoek is gegaan naar een antwoord op de vraag of het hoger beroepsonderwijs voldoende in positie is om effectief antwoord te geven op de grote vraagstukken waarvoor we als maatschappij staan. Energievoorziening, veranderend klimaat, pandemie en oorlog in Europa worden op een hoop geveegd om aan te geven dat er een enorme druk is ontstaan op de beroepsgerichte arbeidsmarkt. Dat weten wij natuurlijk allang, want in het beroepsonderwijs gaan we nog steeds af en toe langs bij bedrijven en we laten ook wel eens een meterkast vervangen.

Hbo studenten lekken weg naar de universiteit

Het probleem in het hbo is volgens dit rapport echter van bijzondere aard. Met angst en beven constateert men hoe grote aantallen hbo studenten weglekken naar het universitair onderwijs. Daar lukt het volgens de opstellers van het rapport vanwege de massaliteit niet meer om het academische onderwijs 'academisch' te houden. De hogescholen moeten door de slinkende studenten-aantallen intussen vrezen voor hun regionale betekenis en effectiviteit. De schuld van alles wordt geschoven

richting de ongelijke bekostiging en vooral het denken in 'hoger' en 'lager'. De oplossing wordt gezocht in een door de minister gelanceerde term. We moeten minder gaan denken in hiërarchie, maar meer in de vorm van

een 'waaier', aldus de minister. Verschillende vormen van onderwijs *naast* elkaar dus. Een mooie gedachte. Het rapport constateert terecht dat deze waaier natuurlijk alleen

gaat waaieren als de beloning daarop wordt afgestemd. Gelijkwaardige kansen in loopbaanperspectief en salaris. Muziek in de oren van elke hbo'er lijkt mij.

Lectoren

Vervolgens gaat het rapport nog wat verder in op het landjepik in het onderzoek, en dat de universiteiten het praktijkgerichte onderzoek toch vooral aan het beroepsonderwijs moeten laten. Zelfs inclusiviteit wordt erbij gehaald en ingezet om het belang van beroepsonderwijs aan te tonen. Aan het rapport heeft een aantal lectoren meegeschreven. Het bevreemd mij dus niet dat de oplossing vooral richting meer onderzoek en een breder palet aan professional masters gaat. 'Lectoren in de lead', schreeuwt een kopje van een sub-paragraaf op bladzijde 58. Ik denk dan meteen 'lectoren voor de klas'.

Rust en duidelijkheid

Docenten weten dondersgoed hoe ze hun studenten moeten opleiden tot beroeps-professionals die een meterkast kunnen vervangen. Als de rust en duidelijkheid terugkomt in ons onderwijs hebben we bovendien tijd om in de beroepspraktijk te blijven kijken om te zien wat daar nodig is en om op de hoogte te blijven van de laatste stand der techniek. De contacten zijn er, en er is geen onderzoek voor nodig om deze contacten te behouden.

Werkdruk

Dan komt werkdruk om de hoek kijken. Het rapport laat een aantal grafieken zien met een stijgende student-tevredenheid en een stijgende medewerkerstevredenheid, en stelt vast dat medewerkers betrokken en bevlogen zijn. De conclusie wordt getrokken dat het goed gaat met

het hbo. Maar ja, daar heb je weer die vermaledijde werkdruk die roet in het eten gooit. Het rapport gaat er helaas niet echt (echt niet!) op in, maar doet het af met 'vooral docenten in de leeftijd waarin werk en privé beide hoge eisen stellen (34-59 jaar) hebben moeite met het vinden van een goede balans.' Eigen schuld dikke bult?? Wacht even, hier zit ik echt op een heel andere golfengte. Zou het

niet kunnen dat we, met de beste bedoelingen, veel teveel, veel te ingewikkelde dingen doen in het onderwijs? Hoezo *professional doctorates*, hoezo cross-sectorale masters in het mbo, hoezo regionale triple helix-verbanden? In een wereld die steeds complexer wordt, moeten wij dat misschien juist niet doen. Nog meer docenten die meedraaien in onderzoek? Wat was er mis met gewoon goed lesgeven? Er zijn al genoeg zaken die ons afleiden van onze kerntaak.

Terug naar de basis

Als werktuigbouwkundige ben ik opgeleid om te ontwerpen. Dat begint eenvoudig en als het werkt kan je het verder uitbouwen. En als het niet werkt; terug naar de basis. Dat is wat we met ons onderwijs moeten doen. Terug naar de basis, in plaats van steeds meer slingers in de kerstboom. Van harte eens met het rapport dat

het hbo aantrekkelijk gemaakt moet worden, maar minder is in dit geval meer. Werkdruk ontstaat niet omdat men op middelbare leeftijd te hoge eisen stelt aan wat er thuis allemaal moet gebeuren. De oorzaak van werkdruk is een te grote hoeveelheid aan taken, een overgecompliceerd takenpakket en bijbehorende onduidelijkheid omdat de zoveelste verandering zich alweer aandient. De oorzaak van het weglekken van studenten naar de Universiteiten is niet dat onze lessen niet goed zijn. We hebben geen tijd om ze fatsoenlijk uit te voeren.

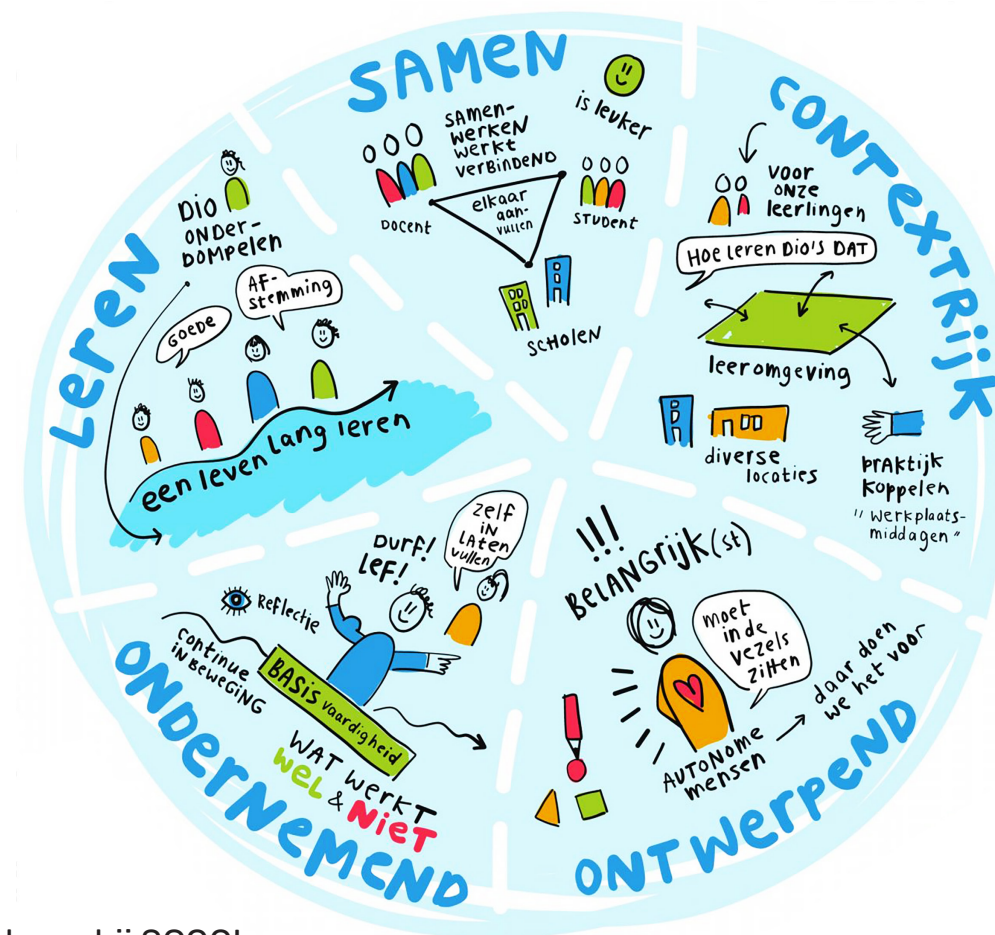
door: Jacqueline van Langeraad

Als onderhandelaar kom ik bij de Lentiz onderwijsgroep, die bestaat uit acht scholen voor voortgezet onderwijs (vmbo, havo, vwo) en zes scholen voor middelbaar beroepsonderwijs. Ruim 7500 leerlingen en studenten volgen onderwijs bij Lentiz, waar ruim 900 medewerkers hun steentje aan bij dragen.

SCOOL
Opleidingsschool

Lentiz

Mijn focus ligt als onderhandelaar vanzelfsprekend op de arbeidsvoorwaarden. Zo signaleerden we in het jaarverslag 2021 een achteruitgang van het aantal LC-functies. De cijfers vertekenen deels door een groeiend aantal medewerkers, maar de RvB gaf aan dat hier actie op gezet zou gaan worden, omdat het geen bewuste verschuiving was. In dat kader brachten we ook door-groeimogelijkheden en beleid daarop ter sprake. Met de huidige arbeidsmarkt is het wellicht logisch om nieuwe medewerkers hoger in te schalen, maar ook de zittende medewerkers moeten zeker niet uit het oog verloren worden! Ook hier was de RvB het van harte mee eens.

Werkplek leren bij SCOOL

Samen Contextrijk, Ontwerpend, Ondernemend Leren, ofwel SCOOL. Marrit van Sprundel, de projectleider van SCOOL, werd tijdens een overleg in de gelegenheid gesteld ons meer te vertellen over dit initiatief. Lentiz Onderwijsgroep, Hogeschool Rotterdam, TU Delft en ICLON Leiden hebben de handen ineengeslagen, waardoor toekomstige docenten op de 14 Lentiz-scholen hun opleiding al werkend meteen in praktijk kunnen brengen. In maart 2022 telde SCOOL 149 DIO's. Deze docenten-in-opleiding gaan lessen observeren, maar ook lessen geven, op de diverse schoollocaties van Lentiz om zo te ervaren wat het beroep van docent inhoudt. Ze worden hierbij begeleid door de schoolopleiders en werkplekbegeleiders.

Lentiz heeft mbo maar ook vo in huis, waardoor studenten met meerdere sectoren kennis kunnen maken om zo ook te ervaren wat beter bij ze zou passen. Het idee is ook dat ze kennis maken met het onderwijs in een zo breed mogelijk perspectief, door stageplekken af te wisselen. Na afloop van hun opleiding kan Lentiz de net afgestudeerde docenten vaak ook een prima werkplek bieden.

In het schooljaar 2020-2021 is SCOOL opleidingsschool gestart als aspirant-opleidingsschool. Hiervoor is subsidie beschikbaar gesteld, zodat de school zich kan ontwikkelen tot een volwaardige opleidingsschool. Een aspirant-opleidingsschool krijgt vier schooljaren om zich te ontwikkelen. In het vierde jaar vindt een intercollegiale toetsing plaats. Na een positieve beoordeling wordt de aspirant-opleidingsschool benoemd tot opleidingsschool.

BO is een warm voorstander van goede begeleiding van nieuwe aankomende collega's en daarbij is het kunnen testen welke plek bij je past onmisbaar. Doordat Lentiz meerdere onderwijstypes in huis heeft kan een DIO zich breed oriënteren en uiteindelijk zich ook meer specialiseren in het werken in het beroepsonderwijs.

Als onderhandelaar stelde ik vanzelfsprekend toch ook nog de vraag of de begeleidende docenten van Lentiz ook tijd in hun jaartaak kregen hiervoor. Dat bleek gelukkig ook voor de RvB vanzelfsprekend te zijn!

Met de huidige arbeidsmarkt is het wellicht logisch om nieuwe medewerkers hoger in te schalen, maar ook de zittende medewerkers moeten zeker niet uit het oog verloren worden!

Scholen als bouwplaats van de samenleving

Het zal u niet zijn ontgaan dat er per 1 januari 2023 een nieuwe bijzonder hoogleraar Onderwijs in ethisch en religieus perspectief is aangesteld. Dit op initiatief van de Besturenraad Verus en de Radboud Universiteit In Nijmegen. Het is Theo van der Zee, en hij zal zich richten op het ondersteunen van praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek katholieke scholen. Hieronder zijn visie daarop.

De relevantie van de leeropdracht is vooral gelegen in de eigen bijdrage van katholieke scholen aan de samenleving. Zoals Erik Borgman in zijn boek *'De school als bouwplaats'* beschrijft: scholen zijn de bouwplaats voor de samenleving.

Van der Zee: "Mijn inzet is om samen met scholen manieren te ontwikkelen om een bouwplaats van de samenleving te zijn. Met een praktijkgerichte manier van onderzoek doen wil ik ze helpen met het hoe en bewustwording creëren waar ons onderwijs goed voor is en wat wij bijdragen aan de samenleving". Daar ligt volgens hem de opdracht van de leerstoel: kritisch bijdragen aan de samenleving.

Door met en voor scholen onderzoek te doen, hoopt Van der Zee een impuls te geven aan scholen om hun opdracht in de tekenen van de huidige tijd te leren verstaan. Kortom: wat past bij hen? En wat staat hen te doen? Onder meer op het gebied van persoonsvorming

van leerlingen, omgaan met verschillen, burgerschapsvorming en duurzame kwaliteitscultuur. "Samen onderzoek doen kan een impuls geven om hierin goede stappen te zetten. Samen, want eigenaarschap van schoolontwikkeling ligt niet bij mij, maar vooral bij bestuurders, schoolleiders, docenten en staf. Dat eigenaarschap wil ik alleen maar verder stimuleren."

Leerlingen betrekken

Van der Zee heeft vanuit zijn rol in de kennisalliantie al ervaring in onderzoek doen met scholen, maar waar wil hij concreet in de leerstoel mee aan de slag? "Persoonsvorming is voor veel scholen een kwestie, met name de motivatie van leerlingen. Ze merken dat leerlingen niet meer op dezelfde manier gemotiveerd raken als in het verleden. Maar scholen denken nog veelal op de oude manier: als we maar zorgen voor een breed aanbod, worden leerlingen vanzelf gemotiveerd. Dat werkt niet zo", legt hij uit.

Niet focussen op de hoeveelheid van het aanbod, maar juist kijken naar of leerlingen de kans krijgen om het nut en zin van persoonsvorming in te zien.

Een van de scholen waar hij al in de praktijk onderzoek doet, wilde al wat stappen zetten wat betreft persoonsvorming. Niet focussen op de hoeveelheid van het aanbod, maar juist kijken naar of leerlingen de kans krijgen om het nut en zin van persoonsvorming in te zien. "Je wil dat ze zich bewust worden van hoe dit bij hen past als persoon en wat het bijdraagt aan hun (samen) leven. Door leerlingen te betrekken geef je betekenis aan wat ze doen. Ik zou graag ook in mijn leerstoel manieren willen ontwikkelen om leerlingen een stem te geven, om zo onderwijsarrangementen te ontwikkelen voor persoonsvorming. Niet als truc om ze tevreden te houden, maar ze oprecht betrekken bij het proces en hen serieus nemen. Daar is een enorme winst te behalen", meent Van der Zee.

Praktische verstandigheid van schoolleiders

Een ander voorbeeld waar hij in zijn leerstoel aandacht aan gaat besteden is een duurzame kwaliteitscultuur, oftewel praktische verstandigheid van schoolleiders. "Schoolleiders hebben een belangrijke rol in keuzes maken wat wel of niet binnen de school past. Zij zijn als een poortwachter. Je kunt wel heel mooi opschrijven in een visie wat van waarde is voor je school, maar om hier dagelijks vanuit te handelen en dit door te laten klinken in je school, is een hele klus. Ik wil met schoolleiders ontwikkelen hoe we praktische verstandigheden kunnen ontwikkelen om leiding te geven van uit de bedoeling van de school."

Met de leerstoel richt Van der Zee zich met name op katholieke scholen. Dit heeft ermee te maken dat de Radboud Universiteit ook een bijzondere verbinding met het katholiek onderwijs heeft. Niet onbelangrijk: "Er ligt ook nog een leemte in het onderzoek doen in katholiek onderwijs. In de protestants-christelijke zin zijn er al meer leerstoelen. Ik wil graag voorzien in de behoefte en het onderwijs inspireren vanuit de katholieke sociale leer."

Nieuw begin, of begin van het einde..?

We hebben, al een tijdje, een nieuw bestuur, nieuwe mensen die vol enthousiasme de taak overgenomen hebben van hun voorgangers. Dapper, want al jarenlang is de tendens in Nederland dat vakbonden langzamerhand steeds kleiner worden in omvang. Niet alleen onze eigen vakbond, maar ook landelijk verminderde het aantal leden. Dat is op zich natuurlijk geen goeie ontwikkeling, integendeel. Alle in de afgelopen decennia bevochten arbeidsvoorwaarden verdienen het om verdedigd te kunnen blijven worden. En dat is ook nog eens hard nodig in deze tijden. Vanuit mijn betrokkenheid bij vakbonden enerzijds, en mijn werk anderzijds zie ik best wel signalen van downgrading en soms een vorm van betuttelend paternalisme, dat laatste zeker bij de OOP?OBP collega's in de lagere schalen.

Ik ben blij met de nieuwe naam, Het "oude" bestuur heeft al heel wat voorwerk verricht en de huidige generatie bestuursleden hebben dit proces opgepakt en concreet gemaakt. BO is de (nieuwe) naam. Elders in dit blad is dit al uitgelegd. Nieuw bestuur, nieuw elan, nieuw aanzien van dit vakbondsblad en een geheel vernieuwde website. Jawel er is echt een hele berg werk verzet om onze presentie voor de toekomst bestendig te maken. We moeten weer groeien om onze rechten, en de omstandigheden in onze werksituatie, te kunnen verdedigen.

Waar we als bestuur van de sectie OOP naar op zoek zijn, zijn onze opvolgers. Als onderdeel van BO is dit een uniek iets. Ruwweg een derde van de populatie op scholen en onderwijsinstellingen bestaat uit niet onderwijsgevende collega's. Best een behoorlijke doelgroep dus. Ook om te vertegenwoordigen in het woud van allerlei vakbondsinstellingen. Ja, dat kan best een uitdaging zijn. Helaas, zijn onze pogingen om opvolgers/vervangers voor onszelf te vinden tot op de dag van vandaag niet succesvol gebleken. Jammer natuurlijk, maar op termijn betekent dat gewoon dat deze sectie gaat verdwijnen. En daarmee deze onmisbare column...

Mocht u u als OOP'er behoeft hebben om te reageren op bovenstaande dan nodig ik u uit te mailen naar martinvanklei@hotmail.com

Mocht u als OOP'er behoeft hebben om (nog) iets onder mijn aandacht te brengen dan nodig ik u uit ook te mailen naar martinvanklei@hotmail.com

Overigens lees ik mail van OP'ers ook!

door: Martin van Klei

Mestregels, stikstof en dierenwelzijn

Wanneer ik terugblader in mijn UNIENFTO-tijdschriften van de afgelopen jaren dan zie ik dat zowel Frans van Erp als ikzelf veel en vaak hebben geschreven over het klimaat in het algemeen en het herstel en verbeteren van het klimaat (grond, lucht en water) in Nederland in het bijzonder.

Ik ben zeker geen expert geworden op dat gebied maar door erover te schrijven heb ik de afgelopen jaren veel geleerd over het onderwerp. Stikstof, nitraat, fosfaat, derogatie, nutriënten verontreinigde gebieden, etc. Door erover te schrijven heb ik veel (moeten / mogen) lezen en er veel over geleerd. Ik ben over een aantal zaken wel meer genuanceerd gaan denken, spreken (en schrijven). Het is niet allemaal zwart of wit maar het is wel bepalend vanuit welk standpunt je het bekijkt. Vanuit het gezichtspunt van de wetenschappers,

de boeren, de verschillende politieke partijen, de verschillende ministers, het kabinet, Greta Thunberg, etc. Wel snap ik inmiddels waarom de discussies rondom het onderwerp zijn verhard, het vertrouwen in de politiek cq. besluitvorming en uitvoering is gedaald en dat er intussen veel partijen lijnrecht tegenover elkaar staan.

Voorbeelden uit een week agrarisch (gerelateerde) nieuwsberichten van 25 tot 30 januari 2023:

Mestregels (25 januari)

Minister Adema gaf geen duidelijkheid over de mestregels terwijl hij daarover in december 2022 al een brief (met de strengere mestnormen per 1 januari 2023) had gehad vanuit de Brussel (EU). Hij moest dus zijn excuses aanbieden en met het schaamrood op de kaken melden dat het nieuwe mestbeleid al op 1 januari 2023 in werking had moeten treden. Er is nu nog 'uitstel' tot 1 maart. De hoop op een overgangsjaar, die eerder was gewekt bij de boeren door Piet Adema, was hierdoor vervlogen. Geen uitstel meer en de strengere uitrijnormen van mest gaan volgende maand in. Daarbij komt nog dat hij de Kamer (en de boeren) niet had geïnformeerd door informatie achter te houden.

Dierenwelzijn (26 januari)

Aangenomen wetwijziging dierenwelzijn (juni 2021) wordt niet uitgevoerd. Het kabinet vindt de wet onuitvoerbaar nu moeten de partijen een en ander maar gaan vastleggen in een convenant. Partij voor de Dieren weer boos natuurlijk want de wet zou per 1 januari 2023 worden ingevoerd. Het convenant zal moeten zorgen voor een 'dierwaardige' veehouderij. Er zullen afspraken moeten worden gemaakt over de stalinrichting, niet meer castreren van biggen en het onthoornen van koeien, geiten en schapen. Boerderijdieren moeten natuurlijk gedrag kunnen laten zien (wroeten van varkens en nestbouw, zwemmen van eenden, kippen moeten een stofbad kunnen nemen en koeien moeten hun pasgeboren kalf kunnen zogen). Ga er maar aanstaan zullen de boeren hebben gedacht en ze zijn gaan lobbyen. Met resultaat. Boeren blij. Dierenactivisten en PvdD niet zo blij. Wederom een voorbeeld van een afspraak niet nakomen.

Hertenkampen (26 januari)

Op 1 januari 2024 mag er niet meer worden gefokt met herten uit een hertenkamp of bij een kinderboerderij. Dus zonder aanwas zullen de hertenkampen op den duur verdwijnen. Voor velen kwam dit nieuws als donderslag bij heldere hemel. Een regel die weer zal leiden tot frustratie en direct niet zo veel oplost.

Stikstof (30 januari)

Tot slot van deze opsomming: de problemen met de stikstofvergunningen. Provincies zeggen geen idee te hebben wie (veehouderijen maar ook andere (industriële) bedrijven) er een stikstofvergunning heeft en of deze actueel en de juiste is. Dit is ook van toepassing op Schiphol. Provincies hebben al aangegeven dat wanneer ze constateren dat een bedrijf niet over de juiste vergunningen beschikt dat zij het bedrijf dan niet zullen dwingen om te stoppen. Voor de veebedrijven willen ze dan op zoek gaan naar andere oplossingen. Stikstofruimte gaan zoeken, vinden en vervolgens overgaan tot legalisatie. Dit wordt erg duur. Zonder zicht op en overzicht van de vergunningen is het onmogelijk om beleid te gaan voeren. Dus geen oplossing van de stikstofproblemen. Daarnaast kennen we nog PAS-melders (Programma Aanpak Stikstof). Een groep van ongeveer 2.500 boeren zonder vergunnen maar die is beloofd dat er een oplossing (vergunning) komt. Dit kost ruw geschat honderden miljoenen en wanneer daar nog ik weet niet hoeveel boeren bijkomen dan hebben we op den duur veel geld uitgegeven, nog steeds een heleboel boeren en waarschijnlijk niet veel stikstofreductie.

Maar de exportwaarde van de Nederlandse agrarische sector is wel gestegen naar meer dan 122 miljard euro (nieuwsbericht van 24 januari 2023)!

Henk Bruggink – SBB
Bronnen: NOS, NRC, Ministerie LNV.

wij zijn BO

We weten hoe geweldig het is om in het beroepsonderwijs te werken!

Maar we weten ook dat het niet altijd even makkelijk is.
Werkdruk, salaris, pensioen, inschaling en je (tijdelijke) contract
maken het écht moeilijk om je op je kerntaken te richten.

Daarom onderhandelen wij met werkgevers en colleges van bestuur
om arbeidsvoorwaarden in het beroepsonderwijs te verbeteren.

Maar we helpen jou ook persoonlijk bij zaken als: ziekte,
arbeidsongeschiktheid en afkeuringsprocedures; ontslaguitkeringen
en andere berekeningen; controle van salarisberekeningen;
pensioenzaken, opname DI uren; geschillen over de arbeids-
overeenkomst; problemen met betrekking tot taakbelasting;
verhuiskostenregelingen; vragen over het carrièrepatroon;
inschaling; beroepszaken bij ontslag;

Dus word snel lid van BO!

Superhandig voor jezelf en de hele branche

Het eerste halfjaar is gratis.
De lidmaatschapskosten zijn ook nog
via je werkgever fiscaal aftrekbaar.
Goed geregeld toch?

scan de qr-code
of ga naar bo.nl

